

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Nakitlerin (Paraların) Ortak Zekâtı

Ahmad Saleh Ajoli'e

Soru:

Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Konu: Zekât bireysel bir ibadet midir?

Faziletli emirimiz ve saygıdeğer Şeyhimiz...

Allah size yardım etsin, size muvaffak eylesin ve sizi Evs ve Hazrec gibi Ensarlarla desteklesin, emma ba'd...

Yukarıdaki konuya istinaden şunu sormak istiyorum:

Zekat sadece şahıslara farz kılınan bireysel bir ibadet midir, yoksa şirketlere de farz mıdır?

Sorumu açıklığa kavuşturmak için bir örnek vereceğim:

Halil ve Zeyd'in her birinin %50 hissesi olan bir şirketi var ve şirketin sermayesi 3000 Ürdün Dinarıdır. Halil'in zekâtı gerektirecek başka bir şeyi yok ve 1000 dinar da kişisel borcu var. Zeyd'in ise evinde 4000 dinarı var ve üzerinden de bir yıl geçmiş...

Halil ve Zeyd'den her biri zekâtlarını nasıl hesaplayacaklar? Her kişi, şirketteki yüzdesini diğer kişiden ayrı bir şekilde mi hesaplayacak yoksa şirket olarak şirketin sermayesi üzerinden mi zekât verilecek?

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

O güzel dualarınızdan dolayı Allah sizden razı olsun ve Allah Subahnehu'dan, bu dualara icabet etmesini ve sizi hayırla mükafatlandırmasını niyaz ediyoruz...

Nakitlerin ortak zekâtı:

Altın ve gümüşten olan nakitler ile bunların yerini alan mevcut nakitler açısından olana gelince; nisap miktarına ulaşmış ve üzerinden de bir yıl geçmişse, kişinin üzerine bu parasının zekâtını vermesi vaciptir...

Soruda bahsetmiş olduğunuz örneğe gelince; bunun cevabı aşağıdaki şekildedir:

1- Halil için olana gelince; onun şirketin sermayesindeki payı “1500 Dinar” ve “1000 Dinar da” borcu var. Bu da zekâtını hesaplamak için geriye “500 dinarın” kaldığı anlamına gelmektedir. Çünkü var olan borcu parasından düşülür ve zekât, borç çıkarıldıktan sonra geri kalan para üzerinden verilir. Nitekim bunun delillerini, “Hilafet Devleti'nde Maliye” kitabının 196. sayfasında Borcun Zekâtı konusunda açıklamıştık. Zira orada şöyle geçmektedir:

(Kimin nisap miktarına ulaşmış malı varsa ve üzerinden de bir yıl geçmiş, aynı zamanda da nisap miktarını aşacak kadar da borcu varsa ve borcunu ödedikten sonra geriye kalan malı, nisap miktarından az ise zekât vermesi gerekmez. Kişi, bin dinara sahip olup aynı zamanda da bin dinar borcu varsa veya kırk bin dinar altına sahip olup otuz bin dinar altın borcu varsa her iki halde de zekât vermesi gerekmez. Çünkü o, nisap miktarındaki mala sahip değildir. Nafi'den, İbni Ömer'in Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğunu söylediği rivayet edilmiştir: إذا كان لرجل ألف درهم، وعليه ألف درهم، فلا زكاة عليه **“Eğer bir adamın bin dirhemi varsa, aynı zamanda da bin dirhem borcu varsa onun zekât vermesi gerekmez.”** [İbn Kudâme Muğni'de zikretmiştir.]

Ancak borçtan arta kalan miktar, nisap miktarını ulaşıyorsa zekât vermesi vaciptir...) Alıntı bitti.

Alıntıdan önce bahsetmiş olduğumuz hesaplama, şirketin sermayeden kaynaklanan bir kârı olmadığını varsaydığımızda öyledir. Ancak şirketin kârı olmuşsa bu, sermaye için bir artış sayılır ve onun hükmünü alır, yani her bir ortağın kârdaki payı kadar olan miktarı sermayesine eklenir ve zekât hesaplanırken dikkate alınır...

Binaenaleyh yukarıdaki hesaplama göre Halil'de geriye kalan miktar “500 Dinar” ise, bu miktar da nisap miktarına ulaşmış ve üzerinden de bir yıl geçmişse, bu durumda Halil'in parasından vermesi gereken zekât oranı “%2.5'tir”... Ama söz konusu miktar nisap miktarına ulaşmamış ve henüz üzerinden de bir yıl geçmemişse, o zaman onun nisap miktarına ulaşmıyacağı ve üzerinden de bir yıl geçinceye kadar zekât vermesi gerekmez... Yukarıda da bahsettiğimiz gibi şayet kâr varsa, sermayeye eklenir.

2- Zeyd için olana gelince; onun şirketin sermayesindeki payı “1500 Dinar” ve evinde de “4000 Dinarı” var. Yani o, toplam “5500 Dinara” sahiptir. Tabi bu hesaplama, şirketin sermayeden kaynaklanan bir kârı olmadığını varsaydığımızda öyledir. Ancak şirketin kârı olmuşsa bu, sermaye için bir artış sayılır ve onun hükmünü alır, yani her bir ortağın kârdaki payı kadar olan miktarı sermayesine eklenir ve zekât hesaplanırken dikkate alınır...

Zeyd'in sahip olduğu paranın, “5500 Dinar” gibi büyük bir miktar olmasından dolayı nisap miktarına ulaştığı açıktır. Dolayısıyla şayet üzerinden bir yıl geçmişse, tüm miktar üzerinden, yani “5500 Dinar” üzerinden “%2.5” oranında zekâ vermesi gerekir ve yıl, nisap miktarına ulaşmasından itibaren başlar.

Umarım bu kadar yeterli olmuştur. Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 19 Zilhicce 1441

M. 09/08/2020

Cevaba, Emir'in aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/4059/>